

Nødvendige kjøreregler

Rita Tilley Wilberg på Sørumsand er leder av NTFs råd for tannlegeetikk.

Noen mener at det er et tegn på at noe er galt når en organisasjon har behov for å snakke om etikk, og går i gang med å lage sine egne etiske regler. Rita Tilley Wilberg er leder for NTFs råd for tannlegeetikk, og hun er ikke enig.

Vi møter henne på hjemmebane, i Sørumsand, i ferd med å samle syv hunder etter luftturen. De gjør som hun sier, og går pent på plass – etter litt om og men. Det bør kanskje Tannlegeforeningens medlemmer også gjøre. Skjønt sanksjonene ikke er avskrekkende hvis man ikke gjør det.

– De etiske reglene er ganske enkelt kjøreregler, som vi alle, i større eller mindre grad, trenger å bli minnet om. Det er ikke snakk om noe annet enn folkeskikk egentlig, og for å si det enkelt,

er det noen som aldri gjør noe galt, mens andre trenger oppdragelse hele veien.

NTFs etiske regler er jobbet frem av kollegiet. Jeg synes det er fint å ha slike kjøreregler som vi har laget selv over lang tid, og som er tilpasset oss. De er resultatet av en demokratisk prosess, noe som er viktig å poengtere.

– Er NTFs etiske regler i takt med tiden?

– Det vil alltid være diskusjon om reglene er tilpasset tiden vi lever i, og det vil alltid være delte meninger om det. Noen synes reglene er for ytterliggående, mens andre synes de er gammeldagse. Uenigheten finnes både i medlemsmassen og innad i Etisk råd, der for øvrig både privat og offentlig sektor er representert, samtidig som medlemmene er godt geografisk fordelt.

Per i dag er imidlertid rådet enig med seg selv om at de eksisterende reglene er de riktige. Samtidig vil jeg si at jeg er glad for det som skjedde ved representantskapsmøtet i november, der det ble bestemt at valg av navn på felles praksis fremdeles skal legges frem for og godkjennes av lokalforeningen. Men ordlyden i denne paragrafen trenger vi å diskutere mer, og jeg gleder meg til å se hva vi får av innspill, både fra Oslo, som nå skal ta denne saken på alvor, og forhåpentlig også fra andre steder i landet.

– Er det markedsføring dere beskjeftiger dere mest med, eller er det andre ting også?

– Det er en del markedsføringssaker, ja. Og markedsføringen, eller reklamen, har vært og er i stor forandring, og kommer sikkert til å forandre seg en del fremover. Jeg husker for eksempel godt da vi ikke kunne avvertere hverken med kvelds- eller lørdagsåpent. Nå er det helt klart at man kan avvertere, både med åpningstider og med behandlingsutstyr og -metoder. Hvis det ikke er villedende vel å merke. Det finnes for eksempel de som sier at de har døgnåpent, uten å være tilgjengelige, og det går ikke.

Ellers er det nok enda flere saker som dreier seg om kontrakter og samarbeid kolleger i mellom. Og ikke minst uttalelser om andres arbeid.

Problemene og sakene rundt det med kontrakter har forresten økt voldsomt. Det er overraskende hvor mange som tror at alt skal gå bra, og ikke inngår skikkelig kontrakt. Selv om NTF har gjort mye godt arbeid med standardkontrakter, som er gjort lett tilgjengelige. Vi trenger absolutt å gjøre både studenter, nyutdannede og erfarne kolleger oppmerksomme på at disse finnes. Jeg forbauses stadig over oppgående kolleger som ikke bruker kontrakt. Selv ville jeg aldri latt være, ikke en gang overfor min beste venn. Alt er så mye

greiere når alt er snakket om, åpent, avtalt – og begge parter vet hva de har å forholde seg til.

– Har dere i Etisk råd noe samarbeid med Praksiseierforeningen?

– Nei, der er det ikke etablert noe samarbeid. Men jeg er spent på hvilke innspill det nyopprettede Næringspolitisk utvalg har til oss. Kanskje det nye utvalget vil gjøre Praksiseierforeningen, som jo består av NTF-medlemmer, overflødig. Min erfaring kommer fra den tiden da vi hadde to ervervsgrupper. Og jeg har aldri skjønnet hvorfor det skulle være tette skott mellom de ulike delene av NTF. Jeg er i hvert fall åpen for samarbeid.

– Hva ser du frem til at Etisk råd skal jobbe med i 2007?

– Jeg er blant annet veldig glad for at NTFs hovedstyre har tatt initiativ til at rådets medlemmer og sekretæren for rådet, advokat Knut Kjølstad, som forresten gjør en fremragende jobb for oss, kan reise rundt til lokalforeninger som ønsker å sette etikk på dagsorden. At NTF sentralt betaler for reise og eventuelt opphold ved disse besøkene, gjør at også de små foreningene kan invitere oss. Foreløpig har vi riktignok bare vært i de store, som Sør-Trøndelag, Oslo, Bergen, Aust-Agder og Vestfold, men jeg håper vi kommer til å besøke mange flere i 2007. Slik møter vi det vanlige medlem og får høre hvordan de ser på regelverket, som vi stadig er opptatt av å oppdatere. En annen ting jeg er opptatt av, er sanksjonsmulighetene våre. Jeg savner for eksempel muligheten til å kunne iverksette tiltak når medlemmer bryter de etiske reglene gjentatte ganger.

– Hvilke sanksjonsmuligheter finnes?

– Først må jeg si at mange melder seg ut når de forstår at de kan få en avgjørelse mot seg. Rådet har mulighet til å gi reprimande og bestemme at noen ikke kan inneha tillitsverv i NTF i inntil to år. Vi kan også innstille overfor hovedstyret at en kollega bør ekskluderes, eller at vedkommende ilegges en bot på inntil 2 G. Det siste er aldri blitt gjort, så vidt jeg vet og husker – etter å ha vært med i 12 år. Først var jeg

medlem av rådet i åtte år. Så satt jeg to år på sidelinjen og fulgte med, før jeg ble leder.

– Hvilke forandringer kunne du tenke deg når det gjelder sanksjoner?

– Det vil jeg gjerne ha innspill fra medlemmene på. Men for å fange opp mer av det som foregår, ser jeg at vi burde hatt rapporteringsrutiner på sakskomplekser mellom klagenemndene og Etisk råd, og videre til kollegahjelperne. Alt dette henger sammen, og NTF er en fin organisasjon som har alt dette, men igjen ser jeg problemet med de tette skottene.

Ellers må jeg legge til at det ikke er så veldig mange enkeltsaker som ender i Etisk råd. Det vi får til behandling er mer prinsipielle ting, og saker der partene, eller én av dem, står steilt på sitt.

De fleste saker blir løst underveis, gjerne ved at Knut Kjølstad, og jeg som leder av rådet, går inn som meglere. I slike situasjoner brukes de andre medlemmene av rådet som støttespillere, ved at saker refereres og at innspill kommer via telefon og e-post.

– Hvordan vil du oppsummere forandringene som har funnet sted siden du ble med i Etisk råd?

– Det har skjedd mye på flere fronter, men jeg tror det mest fremtredende er det som gjelder privatpraktiserende tannleger. Det er dem det er flest av, og det er den gruppen som øker mest. Det er også der de største utfordringene ligger. Med kontrakter og samarbeid, ikke bare kolleger i mellom, men også mellom tannleger og andre forretningsdrivende. Tannlegen skal være både pasientens idealistiske rådgiver, behandler og kremmer. Det er mye å holde rede på, kanskje særlig innen dette med forretningsdrift, som vi ikke har noen utdanning i. Jo, vi trenger definitivt et etisk regelverk å støtte oss til, avslutter Rita Wilberg, som går inn i sitt fjerde år som leder av Etisk råd.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyvi